

Spil Op - Spil Ud

om øjeblikke hvor liv og væren swinger i samme takt

- om barnesang, børns sang og børnesange med sjælen som indsats
Af Erik Lyhne

Seminarieret swinger !!! Den gamle højborg med visioner, intentioner og en god ballast af teori bliver pludselig levende !!!: 300 børn optræder gennem en hel dag - forener teori og praksis, de spiller synger og danser, viser hvad de kan .

Det er med hele sjælen som indsats - det flotteste det ypperste.

Midt på dagen optræder et orkester bestående af ti indvandrerbørn fra otte forskellige lande. De begynder med en dansk børnesang "Min kat den danser tango" - og synger derefter på skift sange fra deres hjemlande.

Det, der pludselig slår mig er, at de i deres fremtræden har noget, man sjældent ser og oplever hos danske børn: nemlig *stoltheden og værdigheden* i deres formidling og *tolkning* af musikken. De har en egen udstråling og musikken lever til mindste detalje. Alle giver meget af sig selv og gør det yderste for, at tingene skal lykkes. Fremførelsen bliver flyttet fra en "øvetime" til det ultimative alt eller intet med selve livet som indsats.

Danske børn har også denne intensitet i deres musikudfoldelse - men her ses det oftest i de yngre og mere uspolerede årgange: vuggestue - og den tidlige børnehævedalder.

Når børn synger af sig selv, synger de ikke for at tilfredsstille voksne, men for at lege med, eksperimentere og tolke med lyd og krop, for så senere at få sproget med som en integreret del af *helheden*. Denne leg foregår fra fødslen - som en del af den sproglige udvikling: børn tilegner sig først sprogets rytme og melodi, derefter hvordan tungen skal vendes i de enkelte ord og sætninger - og som selvstændig musikalsk/ musisk eksperimenteren uden nordeuropæiske blufærdighedsblokeringer. Sprog der signalerer blidhed bliver tilegnet og sprog der viser aggression, forventning, vrede og andre behov bliver også udviklet både rytmisk og tonalt. Denne leg foregår som imitation og efterligning lige fra fødslen, og som ren musikalsk leg ville den naturligvis blive styrket i en sammenhæng, hvor man prioriterede leg med børnenes egne udtryk og gav dem fornemmelse af sangens, musikens og rytmens udtryksmæssige uendelige muligheder - hvor tolkning ikke er flovt og skabagtigt, men en nødvendig del af det *UDTRYK* man ville videregive. Det kræver blotlægning af personlighed, og da børn ikke gør, hvad vi siger de skal gøre, men hvad *VI GØR*, kræver det personlighed fra læreren og pædagogen. Man kan sige med ord og tolke i sit sætningsvalg/ toneleje/kunstpauzer osv., men man kan også sige ved *at vise*: i sin tonalitet/intensitet, hastighed, frasering osv. og dermed give børnene en fornemmelse af at sang og musik er et sprog med tolkningsmuligheder på sammen måde som talesproget - en anden måde at vise følelser og stemninger på - og at vi ikke skal være bange for at bruge dette sprog, men være stolte af de muligheder, vi også har her.

Der er ikke mange steder i de voksnes verden, hvor vi møder den aktive musik - udover konsum: Vi køber os fra musikalske oplevelser, så det vi videregiver til vores børn er indtrykket af, at nogen kan og de fleste af os må købe os til det. Den fælles musikalske oplevelse kan vist kun opleves til landskamp i fodbold med 1. vers af nationalsangen eller når de jernhårde ladies kommer hjem med medalje - og da virker det alligevel som om publikum sætter en ære i at skråle i stedet for at synge - distancen til det musikalske sprog er der i hvert fald.

Sportsverdenen har sangen som fællessprog - som samværsskaber og virker på samme måde som børnehæved børns rim og remser: en fælles rytme der skaber enhed. Denne fællesskabsfølelse i forbindelse med musikken kan så let som ingenting føres over på andre sider af livet igen, hvis vi tager børnenes skabende musiske udtryk for pålydende og forholder os aktivt til dem - så vi synger, danser og spiller med; ikke som venstrehåndsarbejde men med sjælen som indsats . Tænk på egen barndom og skoletid; man holdt ikke af et fag for fagets skyld, men hvis man havde en lærer der turde vise personlighed, turde være med, med sjælen som indsats og ikke dækkede sig bag faget.

Mange tror det musiske er en omvej til indlæring af traditionelle skolefærdigheder, men beherskelse og tro på egne færdigheder med krop, stemme, rytme og følelse fremmer indlæringsåbenhed på alle områder - måderne at indlære kan jo så være mere eller mindre spændende, men i jo højere grad ens egen lærer er musisk opdraget jo flere muligheder viser

der sig også for ham eller hende - så læring via det musiske bliver en genvej - ikke alene til faget men også til forståelsen og meningen med livet...

Erik Lyhne: Seminarielærer ved Århus Dag- og Aftenseminarium samt musiker.

Udgivet i Kulturens Børns Årsskrift, Kulturministeriet 1997